

Päätös automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönotosta – painelaiterekisterin muutosilmoitukset

Päätös

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ottaa tällä päätöksellä käyttöön automaattisen ratkaisumenettelyn painelaitelain (1144/2016) 51 §:n 3 momentissa sekä 53 §:n 4 momentissa säädetyissä muutosilmoituksissa siltä osin, kun muutosilmoituksella ilmoitetaan saman lain 77 § säädettyyn painelaiterekisteriin seuraavia tietoja:

- painelaitteen käytön valvojan nimi, henkilötunnus ja pätevyyttä koskevat tiedot sekä käytön valvojan työnantajan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja yhteystiedot (77 § 2 mom 4 kohta)
- painelaitteen käytöstä poisto (53 § 4 mom)

Automaattista ratkaisumenettelyä käytetään vain sellaisissa käytönvalvojiin tai varavalvojiin liittyvissä asioissa, joissa

- ilmoittaja itse on uusi vastuuhenkilö ja
- painelaite, jota ilmoitus koskee ei ole kattila tai kuljetettava painelaite (ns. K- tai T-laite).

Käyttöönottopäivä

Tämä päätös otetaan käyttöön 4.11.2024. Muutosilmoitus, joka on tullut vireille käyttöönottopäivänä tai sen jälkeen, voidaan ratkaista automaattisesti.

Perustelut

Automaattisella ratkaisumenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa Tukes tekee asian käsittelyn päättävän ratkaisun automaattisella tietojenkäsittelyllä ilman, että ratkaisun tarkistaa ja hyväksyy luonnollinen henkilö. Tässä tapauksessa automaattisella ratkaisumenettelyllä tarkoitetaan ilmoitettujen tietojen rekisteröimistä automaattisesti painelaiterekisteriin.

Tukes on arvioinut automaattisen ratkaisumenettelyn laissa säädetty edellytykset. Arvioinnissa on huomioitu hallintolain (434/2003), tiedonhallintalain (906/2019), painelaitelain (1144/2016) ja EU:n tietosuoja-asetuksen (2016/679/EU) vaatimukset.

Tukes katsoo, että tämän käyttöönottopäätöksen kohteena oleva ratkaisumenettely täyttää laissa säädetty edellytykset ja automaatio voidaan ottaa käyttöön.

Painelaitelainsäädäntö

Automaattisesti ratkaistaviksi valikoituneet asiat ovat sellaisia, jotka eivät edellytä tapauskohtaista harkintaa, vaan tiedot rekisteröidään sellaisenaan ilmoituksen mukaisesti.

Painelaitelain 70 §:ssä säädetään, että painelaitteen omistajan tai haltijan tehtävänä on nimetä painelaitteelle käytönvalvoja sekä tälle vähintään yksi käytön varavalvoja toimimaan käytönvalvojana varsinaisen valvojan estyessä. Käytönvalvojan pätevyydestä on säädetty painelaitelain 72 §:ssa. Painelaitteen pätevyudeksi käy riittävä asiantuntemus. Ainoastaan kattiloiden (ns. K-laite) käytön valvojan pätevyys liittyy tarkempia vaatimuksia, joiden tarkistaminen edellyttää tapauskohtaista harkintaa ja virkamiehen käsittelyä.

Painelaitelain 53 § säädetään myös omistajan tai haltijan velvollisuudesta huolehtia rekisteröitävälle painelaitteelle tehtävistä tarkastuksista. Määräaikaistarkastusvelvotteita ei sovelleta painelaitteeseen, jonka käytöstä poistamisesta on ilmoitettu valvontaviranomaiselle. Käytöstä poistaminen voi olla tilapäistä, jolloin laite voidaan ottaa myöhemmin uudelleen käyttöön tai pysyvä, jolloin laite romutetaan. Tieto rekisteröidään ilmoituksen mukaisesti.

Hallintolaissa säädetty edellytykset

Hallintolain 53 e §:ssä on säädetty automaattisen ratkaisemisen edellytyksistä. Edellä mainitut painelaiterekisterin muutosilmoitukset ovat sen laatuisia, että ne voidaan ratkaista automaattisesti. Automaattinen ratkaiseminen on tarkoitus ottaa käyttöön sellaisissa muutosilmoituksissa, joihin ei sisälly tapauskohtaista harkintaa. Automaattisesti ratkaistavaksi päätyvien muutosilmoitusten valikointi perustuu ilmoitusten vireillepanoon sähköisen asiointipalvelun (Aluehallinnon asiointipalvelu) ja ilmoitusten käsittelyjärjestelmän muodostaman tietojärjestelmäkokonaisuuden määrittelyihin, jotka on kirjattu tarkemmin käsittelysääntöihin.

Tukes on määritellyt, että automaattisesti voidaan ratkaista ainoastaan sellaiset muutosilmoitukset, joissa ilmoituksen tiedot voidaan merkitä painelaiterekisteriin ilmoitetun sisältöisenä. Muutosilmoitus tulee vireille painelaitelain 51 §:n 3 momentissa sekä 53 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen, painelaitteen omistajan tai haltijan, aloitteesta, kun

ilmoitusvelvollinen tekee asiasta muutosilmoituksen sähköistä asiointipalvelua käyttäen. Sähköisessä asiointipalvelussa ilmoituksen vireillepanija tunnistetaan vahvalla tunnistuksella (suomi.fi tunnistus) sekä oikeus laittaa ilmoitus vireille sähköisellä asiointivaltuudella (suomi.fi valtuudet).

Tapauskohtaista harkintaa edellyttäviä ja automaattisen ratkaisemisen ulkopuolelle jääviä ovat sellaiset käytönvalvojaa tai varavalvojaa tai painelaitteen käytöstä poistoa koskevat muutosilmoitukset, joissa:

- a) ilmoittaja ei itse ole ilmoitettava käytönvalvoja tai varavalvoja (ilmoitus tehdään toisen puolesta)
- b) ilmoitus koskee käytönvalvojan tai varavalvojan tietojen osalta painelaiterekisteriin merkittyä kattilaa (ns. K-rekisteri)
- c) on syytä epäillä tietojen oikeellisuutta.

Sähköisen asiointipalvelun ja käsittelyjärjestelmän muodostama kokonaisuus on määritelty siten, että edellä mainituissa tilanteissa, muutosilmoitukset ohjautuvat virkamiehen ratkaistavaksi.

Ilmoitusvelvollisen pitää ilmoittaa painelaiterekisteriin myös muista muutoksista, joita ei ole erikseen lueteltu tässä päätöksessä, sillä ne eivät ole automaattisen ratkaisemisen kohteena.

Hallintolain 53 f § säädetään automaattisen ratkaisemisen oikeussuojaedellytyksistä silloin, kun ratkaisu kohdistuu luonnolliseen henkilöön. Tukes ratkaisee automaattisesti ainoastaan sellaiset käytönvalvojaa, varavalvojaa tai painelaitteen käytöstä poistoa koskevat ilmoitukset, jotka voidaan merkitä painelaiterekisteriin ilmoitusvelvollisen tekemän muutosilmoituksen sisältöisenä. Käytönvalvojaa tai varavalvojaa koskevissa muutosilmoituksissa automaattisesti käsitellään ainoastaan ne muutosilmoitukset, jossa ilmoittaja asioi omistaja- tai haltijatahon puolesta ja ilmoittaa itsensä käytönvalvojaksi tai varavalvojaksi. Ilmoitus ei koske toista asianosaista, joten kuuleminen ei ole tarpeen (434/2003, 34 §).

Hallintolain 53 g § säädetään automaattisesta ratkaisemisesta ilmoittamisesta. Ilmoitusvelvolliselle annettavassa ilmoitusvahvistuksessa mainitaan muutosilmoituksen automaattisesta ratkaisemisesta ja siinä annetaan myös tieto, mistä siihen liittyvä käyttöönottopäätös on saatavilla. Tukesin sähköisessä asiointipalvelussa myös kerrotaan ilmoittamisen yhteydessä ilmoituksen tekijälle, että muutosilmoitus voidaan ratkaista automaattisesti.

Tiedonhallintalaissa säädetty edellytykset

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (906/2019) luvussa 6a on säännöksiä automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöönottoon ja käyttöön liittyen. Tiedonhallintalain 28 a § mukaisesti, Tukes on dokumentoinut automaattisen ratkaisumenettelyn käsittelysäännöt ja huolehtinut niitä laatiessaan, että automaattinen ratkaiseminen on lainmukaista ja että dokumentaatiosta pystytään osoittamaan lainsäädännön vaatimat seikat. Ratkaisumenettely perustuu ennalta määriteltuihin käsittelysääntöihin. Käsittelysääntöjen mukaan automaattisesti ratkaistaan asiat, joissa ei suoriteta tapauskohtaista harkintaa ja, jotka noudattavat vallitsevaa käytäntöä, mikäli ratkaisu suoritettaisiin luonnollisen henkilön toimesta. Tukes ratkaisee automaattisesti ainoastaan sellaiset ilmoitukset, jotka voidaan ratkaista ilmoituksen sisältöisenä. Mikäli ratkaiseminen edellyttää tapauskohtaista harkintaa, asian käsittely siirtyy luonnolliselle henkilölle.

Ennen automaattisen ratkaisemisen käyttöönottoa Tukes on varmistanut, että menettely vastaa käsittelysääntöihin kirjattua dokumentaatiota ja, että ratkaisumenettelyn laatua valvotaan suunnitelmallisesti, kuten tiedonhallintalain 28 b ja c §:ssä säädetään. Tukes valvoo testaamalla, että automaattinen ratkaisumenettely täyttää vaatimukset. Testausmenettely on kirjattu laadunvarmistusasiakirjaan, jossa kuvataan miten laatua ja ratkaisujen virheettömyyttä seurataan, millaisiin korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytään, mikäli automaattisessa ratkaisumenettelyssä havaitaan virhe sekä vastuuhenkilöt, jotka vastaavat laadunvalvonnasta ja virhetilanteiden käsittelystä.

Tiedonhallintalain 28 e § mukaisesti tämä käyttöönottopäätös julkaistaan yleisessä tietoverkossa Tukesin verkkosivustolla <https://tukes.fi/tietoa-tukesista/automaattinen-paatoksenteko>. Samalla sivulla huolehditaan myös muista pykälässä säädetystä tiedotusvelvoitteista.

Tiedonhallintalain 28 f § mukaan viranomaisen on varmistettava riskinarvioinnin perusteella, että automaattisessa ratkaisemisessa hyödynnettävien tietojen ajantasaisuus ja virheettömyys varmistetaan asianmukaisin teknisin toimenpitein. Ilmoittajan jättäessä ilmoitusta Aluehallinnon asiointipalvelussa, järjestelmä ohjaa kaikkien vaadittavien tietojen täyttämiseen. Lisäksi ajantasaisuus ja virheettömyys on varmistettu tarpeelliseksi arvioiduilla teknisillä toimenpiteillä, joilla edistetään menettelyssä käytettävien tietojen laatua, kuten esimerkiksi tietojen kirjauskäytännöt sekä tietojen syöttömuodon tarkistaminen.

Tietosuojasääntelyn edellytykset

Tässä käyttöönottopäätöksessä kuvatus automaattisen ratkaisumenettelyn kohteena on myös luonnollisia henkilöitä, joten päätöksenteon tulee täyttää myös tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) mukaiset edellytykset.

Tietosuoja-asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta olla joutumatta automaattisen käsittelyn kohteeksi. Saman artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan 1 kohtaa ei sovelleta, jos päätös on hyväksytty jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa vahvistetaan myös asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien sekä oikeutettujen etujen suojaamiseksi. Luonnolliseen henkilöön kohdistuva automaattinen ratkaiseminen on hyväksytty hallintolain 53 e §:ssä. Suojatoimenpiteistä on säädetty hallintolain 53 e ja f §:ssä.

Tietosuoja-asetuksen 22 artiklan 2 kohdassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta vaatia ihmisen osallistumista tietojen käsittelemiseen sekä oikeudesta esittää kantansa ja riitauttaa päätös. Hallintolain 53 f § mukaan oikaisuvaatimuksen käyttöä sovelletaan vain, jos asiassa on tehty asiakkaan vaatimusten vastainen ratkaisu. Tässä päätöksessä kuvatussa automaattisessa ratkaisumenettelyssä asia ratkaistaan aina ilmoittajan vaatimuksen mukaisesti.

Tietosuoja-asetuksen 12-14 artiklassa on säädetty rekisteröidyn informoimisesta tietojen käsittelyyn liittyen. Ilmoittajalle ilmoitetaan asioinnin aluksi automaattisen ratkaisemisen mahdollisuudesta. Lisäksi automaattisesta ratkaisemisesta ja tietojen käsittelystä on informoitu painelaiterekisterin tietosuojaselosteella, johon viitataan asioinnin yhteydessä. Jälkikäteinen informointi tapahtuu automaattisesti ratkaistun asian ilmoitusvahvistuksessa hallintolain 53 g § mukaisesti.

Tukes on tehnyt tämän käyttöönottopäätöksen kohteena olevista menettelyistä tietosuoja koskevan vaikutustenarvioinnin, josta säädetään tietosuoja-asetuksen 35 artiklassa. Arvioinnissa ei havaittu merkittäviä luonnollisen henkilön tietosuojaan kohdistuvia riskejä. Vaadittavat henkilötiedot ovat nimi, henkilötunnus, pätevyys sekä työnantajan yhteystiedot. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ei toimiteta menettelyn yhteydessä Tukesille. Tietojen käsittely on tarpeen rekisteröityjen yksilöinnin sekä lainsäädännön velvoitteiden täyttämiseksi. Tukes ei toimita tietoja eteenpäin kolmansille tahoille ilman lakiin perustuvaa oikeutta saada tiedot virallisesta pyynnöstä.

Luettelo käyttöönottopäätöksen perusteena olevista asiakirjoista

1. Automaattinen ratkaiseminen painelaiterekisterissä – käsittelysäännöt
2. Kuvaus painelaiterekisterin automaattisen ratkaisemisen laadunvarmistuksesta
3. Painelaiterekisterin tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi

Sovelletut säännökset

Hallintolaki 434/2003, 34 §, 53 e-g §

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019, 28 a-g §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 808/2019, 6 §

Painelaitelaki 1144/2016, 53 §, 70 §, 72 §, 77 §

Tietosuoja-asetus EU 2016/679, artikkelit 12-14, 22

Säilytysaika

Tukes säilyttää tämän käyttöönottopäätöksen viiden vuoden ajan seuraavan kalenterivuoden alusta lukien sen jälkeen, kun automaattinen ratkaisumenettely on poistettu käytöstä.

Muutoksenhaku

Tähän käyttöönottopäätökseen ei saa hakea muutosta.

Lisätietoja päätöksestä

Käyttöönottopäätöstä ja automaattisen ratkaisumenettelyn käyttöä koskevia lisätietoja on saatavilla Tukesin kirjaamon kautta. Kirjaamon yhteystiedot ovat kirjaamo@tukes.fi, 029 5052 000 (vaihe), PL 66 00521 Helsinki.

Esittelijä: ylitarkastaja Tiina Rissanen

Ratkaisija: johtaja Kirsi Levä

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.